

Thielicke, Waarom zegt Jezus: 'Voorwaar/Amen, ik zeg u....'?

Uit: Helmut Thielicke, Ik geloof, Wageningen 1965, p.107-108

Vaak denken mensen, dat Jezus eigenlijk net zo spreekt als vrome mensen het altijd gedaan hebben. Maar dan duikt plotseling iets snijdends, iets scherps op, dat als een mes door alle vrome ordeningen en alle religieuze vanzelfsprekendheden heensnijdt. Dan is het namelijk: Zo en zo staat het wel in jullie catechismus, maar Ik zeg u ... Dat waren ogenblikken, waarin men voor de opwindende vraag stond, of Hij misschien aan grootheidswaanzin leed, of zijn roem Hem naar het hoofd gestegen was, als Hij zich op die manier tegen alle autoriteiten, tegen Mozes en de profeten schrap zette en de volmacht voor zich opeiste een Getuige Gods te zijn als niemand anders, een legitimatie te hebben als niemand anders.

In het volgende ogenblik verging je zo'n godslasterlijke gedachte weer. In Zijn woorden dook iets op, dat als uit een andere wereld kwam. En het scheen aan te duiden dat de Spreker zelf uit een andere wereld kwam, uit een ruimte aan de andere zijde van alle leliën op het veld en alle vogels onder de hemel. Deze indruk van de "gans andere" (terwijl Hij zo juist nog zo menselijk dichtbij was geweest) drong zich vooral op, wanneer Hij een of andere bijzonder belangrijke zin begon met de woorden: "Voorwaar, ik zeg u". Dit inleidend woord "voorwaar" luidt in de oorspronkelijke tekst "Amen". Een merkwaardige manier, nietwaar, om een zin in te leiden met het slotwoord! Want "Amen" zegt men, zoals u weet, aan het einde. Jezus echter zegt het aan het begin.

Dit ongewone voelden de hoorders van toen ook. Want de gemeente in de tempel placht "amen" te zeggen, als het woord Gods voorgelezen was of als de priester het gebed had gesproken. Dan antwoordde men met "amen". Men bevestigde het gehoorde met "zo is het", "zo heb ik het gehoord en ik wil me plaatsen onder dit woord; ik wil geheel en al behoren bij dit woord".

Wat mocht de Nazarener er dan wel mee voor hebben, als zijn rede met zo'n "Amen" begon, in plaats van dat Hij ermee afsloot? Wilde Hij ook daarmee weer de omkering van alle waarden uitdrukken, die door Hem plaatsvond? Wilde Hij zich daarmee openbaren als de omwentelaar, als degene die alles wat tot nu toe gegolden had, omverwierp? Ook daarmee provoceerde Hij in elk geval weer de vraag, wie Hij dan wel was - Hij die zich scheen te onttrekken aan alle gangbare formules en die men niet wist te plaatsen in zijn voorstellingen en begrippen.

Juist dit Amen, dat Jezus zo aan het begin van zijn woorden plaatst, duidt op het geheim van zijn persoon als nauwelijks iets anders. Als Hij het slotwoord tot beginwoord maakt, geeft Hij te kennen: Eer Ik tot U spreek, heb Ik reeds tot Mijn Vader gesproken. En wat Ik nu aan u doorgeef, dat heb Ik eerst van Hem gekregen. Eer Jezus de mond opende om tot ons mensen te spreken, had Hij al een gesprek met de Vader achter zich en sloot dat gesprek met "amen" - met het "ja" tot het woord van de Vader, met de overgave aan zijn wil. De mensen die Hem hoorden, kregen juist nog dat laatste woord mee. Ze beleefden juist nog hoe Hij zich losmaakte uit het tweegesprek met zijn Vader, zich tot hen omdraaide en verder gaf, wat Hij met zijn "Ja, Vader" had bekrachtigd.

Zo kwam het, dat ze eerst het "Amen" hoorden, als Jezus voor hen openbaarde, wat de Vader voor hen bereid hield, en wat ze te doen hadden, om deel te krijgen aan alle op hen wachtende rijkdom en te ervaren, wat het leven kan zijn en wat zaligheid is. Zo was deze ene ontzaglijke hun vertrouwd en nabij en toch tegelijk vreemd: Hij was hen nabij omdat Hij vol erbarmen was en omdat Hij altijd nog de mens in iemand zag, altijd nog het kind Gods, zelfs als men in de goot terechtgekomen was en ver van huis verkommerde. De eenzamen wisten: hier is iemand die mij begrijpt. En de lijdenden waren er zeker van: Deze houdt mij vast als alle anderen zich van mij afkeren: Hij hoeft maar een woord te spreken, dan moeten leed en dood van mij wijken. Maar op hetzelfde ogenblik was Hij weer heel ver: Hij kwam uit een gemeenschap met God, die mensen verloren hebben, waarom we misschien worstelen en waarnaar we zoeken. Hij echter bezat deze en kwam daarvandaan; Hij leefde in voortdurend gesprek met zijn Vader en laat ons het laatste woord "amen" juist nog horen.